

UN TEATRU CARE SE REDESCOPERĂ

„SURORILE BOGA“ de Horia Lovinescu*

„NOAPTEA E UN SFETNIC BUN“ de Al. Mirodan**

„FII CUMINTE, CRISTOFOR!“ de Aurel Baranga***

Cele trei spectacole: *Surorile Boga*, *Noaptea e un sfetnic bun* și *Fii cuminte, Cristofor!*, prezentate de Teatrul din Galați la deschiderea stagiunii, fixează un moment în evoluția acestui ansamblu, relativ tânăr. Se cunoaște istoria echipei gălățene, care și-a început activitatea, în urmă cu zece ani, sub semnul unui bun augur: a obținut în prima sa stagiune, la decada dramaturgiei originale, premiul I pe țară. Se știe, de asemenea, că munca de până acum a acestei formații artistice, concretizată în peste 2700 de spectacole (63 de premiere, dintre care 30 cu piese din dramaturgia originală), a dobândit aprecierea unui public tânăr și entuziasmat provenit în cea mai mare parte din rândurile muncitorilor din Galațiul socialist, ale studenților, care au descris în jurul teatrului un cerc de simpatie și afecțiune. E drept, nu întreg șirul acestor spectacole a justificat deplin simpatia publicului. Memoria noastră, ca și colecțiile ziarelor, păstrează, alături de amintirea citorva spectacole de ținută, a unor căutări creatoare rezolvate în lumini limpezi, edificatoare, și amărăciunea unor eșecuri. Discrepanța calitativă, oscilația între succese reale și compromisuri cu un gust îndoielnic, dădeau teatrului gălățean trăsăturile unei unități artistice încă nedefinite. Ultimele premiere dovedesc că teatrul s-a maturizat, că încearcă să-și fructifice forțele, în raport cu un program de creație, cu un fel artistic în stare să-l definească, să-i determine personalitatea.

* * *

Caietul-program oferit de teatrul din Galați la primul spectacol solicită un interes deosebit. În el am aflat expuse obiectivele concrete ale muncii teatrului, nu numai în raport cu prezentul, ci și în perspectivă.

Să privim repertoriul teatrului așa cum ni-l prezintă caietul-program. S-au jucat trei piese de Horia Lovinescu, Al. Mirodan, Aurel Baranga. O realizare

* Regia: Gh. Jora. Scenografia: Mihai Tofan. Distribuția: Anca Maximilian (Ioana Boga), Marga Georgescu (Valentina Boga), Nușa Grupp-Stoian (Iulia Boga), M. Constantinescu-Govora (Alec Gorăscu), Mihai Mihail (Mihai Mereuță), Laurențiu Mărgineanu (Ghigi Mirescu), Ion Niciu (Radu Grecu), Petre Gheorghiu (Pavel Golea), Monu Grün (Miluță Petrescu), Lavinia Anghelescu (Catinca Gorăscu), Sofia Albu (Eleonora Gorăscu), Tanți Romée (Eufrosina Grosu), Radu Jipa (Simion), Gr. Chirițescu (Vasile Bontaș), Ion Ulmeni (Col. Verzesu), Al. Năstase (Panait), Ion Veștea (Flașnetarul), Traian Dănescu (Un muncitor), Leonard Calea (Sublocotenentul), Damian Bozianu (Sergentul), Șerban Bogdan (Un tânăr), Puiu Dumitru (Alt tânăr), Lucian Temelle (Un soldat).

** Regia: Eugen Tudoran. Scenografia: Benno Friedel. Distribuția: Constantin Săsăreanu (Anatol), Minodora Condur (Ileana), Ion Lazu (Ceteraș), Mihai Ioniță (Alion), Stela Popescu (Doctorița), Mitică Iancu (Ofițerul de miliție), Dorel Bantaș (Neurologul).

*** Regia: Traian Ghițescu-Ciurea. Scenografia: Napoleon Costescu. Distribuția: Sepțimiu Pop (Valeriu Stambuliu), Tanți Romée (Victoria Sava), Viorel Popescu (Cristofor Bellea), Florica Cercel (Emma Bellea, Anca Stambuliu).

programatică pozitivă. Teatrul caută să stabilească pe scenă cele mai directe corespondențe cu actualitatea, să răspundă misiunii de a educa în chip socialist publicul, punându-i în față aspecte și procese ale formării profilului moral și social al omului nou. Includerea comediei *Mitică Popescu* a lui Camil Petrescu în repertoriu exprimă dorința de a valorifica fondul nostru de dramaturgie națională în fața noii generații de spectatori. Împreună cu opera clasică *Mult zgomot pentru nimic* de Shakespeare, repertoriul primei părți a stagiunii gălățene, echilibrat și armonios, oferă girul unei orientări serioase. Spectacolele care urmează în partea a doua a stagiunii desenează o linie ascendentă. *Constructorul Solness* de Ibsen, *Oameni și soareci* de Steinbeck sînt în măsură să arate că selecția din repertoriul universal a fost condiționată exigent de sporul cerințelor estetice ale publicului și de necesitatea dezvoltării armonioase a actorilor. Alături de *Ștafeta nevăzută* a lui Paul Everac, care impune pe scenă oamenii timpului nostru, aceste opere, „de mare respirație“, constituie pentru colectiv un stimul în efortul de autoeducare și depășire, obligându-l să crească în măiestrie.

* * *

Același caiet-program pune față în față imaginea colectivului gălățean, așa cum se prezenta la înființarea teatrului, cu cea de azi. Necesitățile impuse de

De la stînga la dreapta: Marga Georgescu (Valentina), Nușa Grupp-Stoian (Iulia), Anca Maximilian (Ioana) în „Surorile Boga“ de Horia Lovinescu

repertoriu pretindeau întregirea trupei, omogenizarea și consolidarea ei. Obişnuitele transferuri, nedoritele permutări au dus și aici, în ultimii ani, la primejdia destrămării colectivului. Actuala conducere (director: regizorul Ion Maximilian) a tratat problema întregirii trupei ca o problemă dintre cele mai importante, exigent legată de ţelul artistic propus; s-a trecut de aceea la recrutarea unor elemente talentate din ultimele promoții ale Institutului, astfel încît cifra 55, care indică numărul actual al membrilor teatrului, față de 27, cîți se aflau în colectiv în prima stagiune, nu reprezintă numai o creștere numerică: ea demonstrează și un spor de calitate. Osatura principală a ansamblului o formează astăzi un corp omogen de actori tineri și foarte tineri. Ei își găsesc utilizare în toate spectacolele pe care le-am văzut, repertoriul variat solicitîndu-i divers, obligîndu-i la mobilitate profesională. Împreună cu cîțiva actori din generația mai vîrstnică, tinerii au izbutit să creeze acea ambianță de comuniune spirituală care să permită desăvîrșirea efortului de a aduce pe toți interpreții la unisonul unui joc simplu, atent la nuanțe, analitic în conturarea caracterelor, străin de manierism și rutină. E necesară, credem — alături de mijloacele practice care asigură utilizarea acestor tineri și stimularea lor în creații responsabile —, desfășurarea unei temeinice și permanente munci de educație, în vederea stabilizării lor în colectiv, creării unor legături trainice, pătrunse de răspundere, între interpreți și teatrul care îi ajută să-și împlinească personalitatea.

Programul formației gălățene prevede rezistență la facilitate și aproximație în interpretare, la șablon teatral, aceleași exigențe rezultă din șirul spectacolelor văzute aci. Semnate de regizori diferiți, *Surorile Boga*, *Noaptea e un sfetnic bun* și *Fii cuminte, Cristofor!* dovedesc — ca trăsături comune — rigoare și acuratețe, o minuțioasă elaborare. Toate trei evidențiază capacitatea ansamblului de a exprima, într-o concepție regizorală limpede, evoluția ideilor, caracterizarea judi-

Constantin Săsăreanu (Anatol), Minodora Condur (Ileana) și Ion Lază (Ceteraș) în „Noaptea e un sfetnic bun” de Al. Mirodan

Florica Cercel (Emma Bellea) și Violet Popescu (Cristofor Bellea) în „Fii cuminte, Cristofor!” de Aurel Băra

cioasă a personajelor, priceperea actorilor de a crea pe scenă atmosferă și tensiune, relații sincere și spontane.

Realizat de Gh. Jora, spectacolul *Surorile Boga* se distinge prin măsura și echilibrul montării, prin armonizarea multiplelor planuri ale acțiunii. Refuzul emfazei, grija acordată mișcării și grupării personajelor, animarea figurației, relieful sobru dat fiecărui rol au permis popularea cadrului scenic cu o lume vie, autentică, pătrunsă de un real suflu agitatoric, dezvăluind sugestiv contrastul, pozițiile și tendințele diverse și contradictorii, specifice peisajului uman din orașul zguduit de prefacerile Eliberării. Ecoul acestui act istoric în sufletele oamenilor, încrederea în puterea transformatoare a partidului au fost valorificate în spectacol datorită prezenței marcante a lui Pavel Golea. Curajos distribuit în acest rol dificil și de mare răspundere, tânărul absolvent Petre Gheorghiu a demonstrat că posedă acel limbaj care-l apropie dintr-o dată de inima spectatorilor. Fidel textului, Petre Gheorghiu a apărut cu farmecul și frumusețea morală a comuniștilor, caracterizați printr-o profundă umanitate, o nepotolită sete de acțiune.

Subtextul transformării *Surorilor Boga* a căpătat valoare în interpretarea studiată și armonizată a actrițelor Anca Maximilian (Ioana Boga) și Marga Georgescu (Valentina Boga), care au dat simplitate expresivă evoluției psihologice a eroinelor. Interpretarea fără artificii a avut drept rezultat nu numai scoaterea în relief a talentului unor actori, dar și unitate stilistică, favorabilă conturării nuanțate a tipurilor: Mihai Mihail (Mereuță), M. Constantinescu-Govora (Alec Gorăscu), Ion Niciu (Radu Grecescu), Monu Grün (Miluță Petrescu). Omogeni cu interpretarea ansamblului s-au arătat în joc și actorii Laurențiu Mărgineanu (Ghighi Mirescu), Lavinia Anghelescu (Catinca Gorăscu), Grigore Chirițescu (Vasile Bontas), Ion Ulmeni (Col. Verzesu), fapt care arată că acest teatru dispune de un efectiv actoricesc capabil să rezolve probleme situate pe un plan superior de creație. În acest spectacol s-a putut vedea câtă importanță are rolul episodic dacă actorul aspiră spre o înaltă profesionalitate și dacă e atent la psihologia și semni-

ficația personajului: e vorba de Sofica Albu (Eleonora Gorăscu) și Tanți Romée (Eufrosina Grosu).

Noaptea e un sfetnic bun în regia lui Eugen Tudoran ni s-a înfățișat ca un spectacol temeinic gândit, realizat cu ingeniozitate. Acțiunea are ritm, o gradație sigură, bine marcată. Intensitatea mai mult comică decât dramatică a interpretărilor a dus la ștergerea divergențelor de stil ale textului, iar posibilele alunecări spre melodramă din unele momente au fost abil evitate. Simplitatea și adevărul uman, umorul, care însoțesc întâmplările piesei, presupusele ei drame, atmosfera spirituală proprie dialogului lui Mirodan au deschis drum plăcut și ușor lecției ce i se servește orgoliosului inginer Anatol. Datorită interpretării convingătoare a celor două personaje-cheie, Anatol și Ceteraș, dezbaterea de idei menită să pună în lumină problema răspunderii față de oameni, a cunoașterii lor profunde, a căpătat contur pregnant. Constantin Săsăreanu a subliniat cu inteligență sensul indignărilor anacronice ale lui Anatol; Ion Lazu a dezvăluit poziția critică a lui Ceteraș. Spectacolul se bucură de interpretarea deosebită dată de doi tineri actori — Mihai Ioniță și Minodora Condur — rolurilor Alion și Ileana, în două compoziții comice pline de farmec. Stela Popescu (Doctorița), Mitică Iancu (Ofițerul de miliție), Dorel Bantaș (Neurologul) au contribuit și ei cu sinceritate și putere de convingere la crearea unei atmosfere scenice reconfortante.

Pus în scenă de Traian Ghițescu-Ciurea, *Fii cuminte, Cristofor!* evidențiază disponibilitatea pentru comedie și a altor actori din teatru. Scrisă în numele ideii de responsabilitate și de înțelegere superioară a relațiilor dintre oameni, respectiv dintre soți, această „amabilă” satiră, cum o numește însuși autorul — asupra căreia vom reveni cu prilejul confruntării ei cu alte interpretări —, a fost valorificată într-un spectacol plin de vervă, cu știința de a sublinia, fără gag-uri de prisos, fără îngroșări, replica și hazul. Detaliile și acțiunile imaginate de regizor și actori au creat un ritm dinamic, o pulsație comică nu lipsită de ușoare nuanțe lirice, corespunzătoare textului. Debutul în teatru al absolventei Florica Cercei a fost revelator pentru registrul ei amplu de posibilități interpretative, pentru dezinvoltura cu care reușește să parcurgă partitura complexă a unui rol dublu (Emma-Anca). Distribuirea lui Viorel Popescu în Cristofor a arătat că acest actor, mai puțin utilizat pînă acum, poate susține cu siguranță, cu expresivitate, un rol comic de răspundere. Atenția pentru calitate în munca actorului s-a vădit și în interpretarea pe care au dat-o personajelor Tanți Romée (doamna Sava), stăpînă pe sine atît în dramă cît și în comedie, Septimiu Pop (Valeriu Stambuliu), investit cu sensibilitate pentru comedia lirică.

* * *

Firește, însemnările de pînă acum vorbesc numai despre unul din aspectele activității acestui teatru — cel pozitiv. Stacheta a fost situată la un nivel, sub care teatrul intenționează să nu o coboare, dar e loc și pentru eforturi de depășire a acestui nivel. Sînt încă nesatisfăcute cerințe legate de dicție, de plastică la unii actori, de adîncire a concepției asupra rolului la alții. Atenția pentru cultivarea și evoluția profesională a colectivului, pentru lichidarea urmelor de diletanțism, reprezintă o coordonată importantă a muncii în teatru. Atingerea stadiului de echipă constituie tema permanentă a dezbaterilor. Rod al ambiției citorva tineri din ultimele promoții, dornici să ducă mai departe pregătirea artistică și de etică scenică asimilată la institut, la Galați s-a născut un studio experimental. Aici se predă de către un maestru de balet un curs de mișcare scenică și lupte; alt curs este dedicat vorbirii scenice. Ca exercițiu, se pregătesc recitaluri de poezie, fragmente din piesele din repertoriu, menite să prezinte activitatea teatrului în deplasări, un spectacol-coupé Caragiale (*Noaptea furtunoasă* și *Conu Leonida*), într-o viziune nouă și cu interpreți de alt tipaj decît cel obișnuit. Pentru lărgirea orizontului cultural al actorilor se preconizează cursuri de limbi străine, informări periodice din lumea teatrelor de pretutindeni. Efortul de a organiza sistematic munca de dezvoltare a actorilor, efort în stare să ducă la omogenizarea trupei, la profilarea unui stil, e abia la început. El va da roadele cuvenite, cu condiția de a fi continuat cu perseverență, stagioni la rînd, și alimentat cu noi și noi inițiative.

Premisele oferite de începutul acestei stagiuni sînt îmbucurătoare pentru că arată aici existența unei conduceri înzestrate, care asigură un climat artistic prielnic creșterii teatrului. Dacă trupa de la Galați va continua ascendent munca, de la nivelul pe care l-a atins la începutul acestei stagiuni, ea va putea oferi și altor scene exemplul unui drum deschis, o fertilă experiență artistică. Dinamismul procesului muncii și rezultatele ei, dinamism direct proporțional cu ritmul vertiginos de dezvoltare a orașului Galați, oferă perspectiva unui progres cert.

Valeria Ducea

■■■ CLUJ-SATU MARE

„ȘTAFETA NEVĂZUTĂ” de Paul Everac

Pasiunea regizorului Harag György pentru conflicte și subiecte contemporane, preferința sa mărturisită pentru dramaturgia eroismului cotidian și a unor trăsături etice și-au găsit un mod fericit de manifestare pe terenul piesei lui Paul Everac — *Ștafeta nevăzută*. Alături de *Moartea unui artist* de Horia Lovinescu, piesa lui Everac conferă prestigiu repertoriului Teatrului Maghiar din Cluj și dovedește discernămint și simț de răspundere în prețuirea dramaturgiei originale. Acest spectacol* cucerește publicul prin cîteva calități esențiale — cu deosebire autenticitatea atmosferei și veridicitatea tipologică.

Ideile piesei, metaforic exprimate în titlu — *Ștafeta nevăzută* —, se materializează în scenă prin amănunte de atmosferă și trăsături de caracter minuțios descrise și ordonate într-o imagine spectaculară unitară. Regia nu a neglijat nici o scenă aparent aridă, nu a trecut cu ușurătate peste ședințe sau discuții cotidiene de producție. Fiecare moment s-a integrat riguros în compunerea de ansamblu a mediului și în definirea individualităților preocupate de problemele majore ale conflictului, iar precizia detaliilor slujește reliefării datelor acestui conflict.

Spectacolul este axat pe linia frământărilor specifice unui colectiv muncitoresc, angrenat cu toate forțele sale în bătălia unei superioare tehnizări și dobîndirii unor trăsături specifice conștiinței socialiste, și mai puțin în jurul drumului eroului — Anghel Dobrian — spre afirmarea unui principiu fundamental al eticii socialiste.

Cadrul acțiunii se desenează din capul locului cu multă plasticitate. Ne dăm seama de la prima deschidere de cortină că Elena Tatu (Bisztrai Mária) și inginerul Giurcă (Pásztor János) suferă, adînc loviți de nedreptatea învinuirilor aduse fostului director Velcescu; că funcționarii Chirileanu (Schaaser Richárd) și Pătulea (Kozma Lajos) sînt oportuniști și caută în mod grosolan să lingusească noua conducere; că tînărul inginer Sorescu (Dehel Gábor), nou venit, e complet în afara problemelor colectivului; că instructorul de partid Boboc (Vadász Zoltán) vorbește ca din carte, fără să aprofundeze o situație reală...

* Regia : Harag György. Scenografia : Cs. Erdős Tibor. Costume : Halay Hajnal. Distribuția : László Gerő (Anghel Dobrian), Bereczky Júlia (Margareta Dobrian), Bisztrai Mária (Elena Tatu), Pásztor János (Anton Giurcă), Dehel Gábor și Tulogdy Béla (Mircea Sorescu), Imrédi Géza (Romulus Iliescu), Vadász Zoltán (Constantin Boboc), Márton János (Vasili Săvoiu), Senkálzsky Endre (Dumitru Iacob), Szabó Lajos (Spiridon Sturzu), Schaaser Richárd (Onoriu Chirileanu), Kozma Lajos (Teodor Pătulea), András Márton (Ieronym Orzea), Barkó György (Nicolae Irimia), Szentes Ferenc (Emil Adiaconesei), Ille Ferenc (Petre Stogu), Nagy Réka (Dochița Nedelea), Toducz Gyula (Gheorghe Pleșa), Angi Béla (Marin Veniamin), Benze Ferenc (Ion Stoica), Lázár Erzsébet (Secretara).